

## A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság Budapesten, 2010. november 10. napján tartott fellebbviteli nyilvános ülésen meghozta a következő

### í t é l e t e t :

A jelentős kárt okozó csalás büntette és más bűncselekmény miatt az I.r. vádlott és társa ellen indított büntető ügyben a Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsa 2010. április 23. napján kihirdetett KB.II.37/2009/11. számú ítéletét **megváltoztatja**.

Az I.r. vádlott cselekményét csalás vétségének (Btk.318.§ (1), (2) bek.), és magánokirat-hamisítás vétségének (Btk.276.§),

A II.r. vádlott cselekményét bűnsegédként elkövetett csalás vétségének (Btk.318.§ (1), (2) bek.), és bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (Btk.276.§ ) **minősíti**.

Egyebekben az első fokú ítéletet az I. és a II.r. vádlottak tekintetében helybenhagyja.

### I n d o k o l á s :

A Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsa a 2010. április 23. napján kihirdetett KB.II.37/2009/11. számú ítéletével az I.r. és a II.r. vádlottakat bűnösnek mondta ki hitelezési csalás büntetében, a II.r. vádlottat mint bűnsegédet, ezért őket külön-külön 1 évre próbára bocsátotta. A vádlottakat külön-külön kötelezte 6.830 Ft bűnügyi költség megfizetésére.

Az elsőfokú tárgyaláson eljáró katonai ügyész mindkét vádlott terhére téves jogi minősítés miatt, a vádlottakkal szemben súlyosabb büntetés kiszabása érdekében fellebbezést jelentett be. Mellékelte fellebbezésének írásbeli indokolását is, mely szerint az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a jelentős értékre elkövetett csalás büntette, illetve magánokirat-hamisítás vétsége helyett a Btk.297/A.§-ába ütköző hitelezési csalás büntetében mondta ki a vádlottak bűnösségét. Az I.r. vádlott ugyanis nem gazdasági tevékenység gyakorlásához folyósítandó hitelt igényelt,

ezért e bűncselekmény tényállási elemek hiányában nem állapítható meg terhére. Indítványozta ezért az ítélet megváltoztatását, a vádlottak bűnösségének jelentős értékre elkövetett csalás büntetében és magánokirat-hamisítás vétségében történő megállapítását, melyet a II.r. vádlott bűnsegédként követett el. Indítványozta, hogy a bíróság a vádlottakat felfüggesztett börtönbüntetésre és lefokozás katonai mellékbüntetésre ítélje.

Az I. és II.r. vádlottak, valamint védőjük téves jogi minősítés miatt és felmentés érdekében jelentettek be fellebbezést. A védő csatolta fellebbezésének írásbeli indokolását is, amelyben hivatkozott a LB 3/2009. számú büntető jogegységi határozatára. Ennek értelmében akinek a kölcsön felvételekor szándékában áll a kölcsön visszafizetése és annak reális feltétele is adott, a hitel megtévesztő magatartással történő megszerzése ellenére nem állapítható meg a csalás bűncselekménye. Mivel az I.r. vádlott rendszeresen fizette a munkáltatói kölcsönének havi részleteit mindaddig, amíg a munkáltató a pénzügyi intézménynél kezdeményezte a kölcsön folyósítás megszüntetését, ezért nem állapítható meg terhére a csalás büntetése, II.r. vádlott terhére pedig e bűncselekmény bűnsegédi alakzata. Egyetértett a katonai ügyész jogi érvelésével, mely szerint a vádlottak cselekménye hitelezési csalásnak sem minősíthető.

A Katonai Fellebbviteli Ügyészség a Kf.IV.71/2010. számú átiratában a katonai ügyész fellebbezését módosítással tartotta fenn. Álláspontja szerint az I.r. vádlott terhére - figyelemmel a 3/2009. BJE III/3. pontjában kimunkált bírói gyakorlatra, megállapítható a Btk.318.§ (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a/ pontja szerint minősülő jelentős kárt okozó csalás büntetése és ezzel halmazatban a Btk.276.§-ába ütköző magánokirat-hamisítás vétsége. E bűncselekményeket pedig a II.r. vádlott bűnsegédként valósította meg. Indítványozta, hogy e bűncselekmények megállapítását követően a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az I.r. vádlottat ítélje végrehajtásában felfüggesztett börtönbüntetésre és lefokozásra, a II.r. vádlottat pedig végrehajtásában felfüggesztett börtönbüntetésre. A II.r. vádlott tekintetében nem tartotta fenn a lefokozás mellékbüntetés kiszabására irányuló ügyészi fellebbezést.

A másodfokú nyilvános ülésen a Katonai Fellebbviteli Ügyészség képviselője az ügyészi fellebbezést az átiratában foglalt módosításokkal együtt fenntartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú katonai tanács ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, azonban a tényállás az iratok tartalma alapján kiegészítésre szorul a vádlottak személyi körülményeiben bekövetkezett változást illetően, illetve a történeti tényállás annyiban, hogy az I.r. vádlott tévedésbe ejtő magatartásával a honvédségnek 4 millió Ft kárt okozott, amelyből visszafizetéssel 188.900 Ft megtérült. A tényállás kiegészítését követően az első fokú ítéletet már felülbírálatra alkalmasnak tartotta. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlottak bűnösségére, de tévesen minősítette cselekményeiket hitelezési csalás büntetnének, mivel e bűncselekmény törvényi tényállási elemeit nem valósították meg. Ugyanakkor az I.r. vádlott tévedésbe ejtette a Magyar Honvédséget, mivel fennálló lakástulajdona miatt nem kaphatott volna

hitelt. Álláspontja szerint ezért megállapítható a vádlottak terhére a jelentős értékre elkövetett csalás büntette, ezzel halmazatban magánokirat-hamisítás vétsége és a felmentés érdekében előterjesztett védői fellebbezés eredményre nem vezethet. Megismételte az átiratában előterjesztett indítványait.

A vádlottak védője a fellebbezését és annak írásbeli indokolását fenntartotta. Álláspontja szerint védencei terhére sem a csalás, sem pedig a hitelezési csalás büntette nem állapítható meg. Az I.r. vádlott a hitel visszafizetésének szándékával igényelte a munkáltatói hitelt és reálisan fennállt visszafizetésének képessége is az ő tekintetében. A jogtalan haszonszerzési célzat ezért a védencénél nem állapítható meg. E tekintetben ismételten utalt a Legfelsőbb Bíróság büntető jogegységi határozatára. Álláspontja szerint téves az ügyész hivatkozása, mely szerint 4 millió Ft kárt okozott a védence. Ha ugyanis ezt visszafizeti a hitelszerződés értelmében, nincs kára a munkáltatónak, nincs tényleges vagyonsökkenés. Megismételte indítványát, amely a jelentős értékre elkövetett csalás büntette miatt emelt vád alóli felmentésre irányult.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az első fokú ítéletet, az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be.348.§ (1) bekezdése alapján mindkét vádlott tekintetében teljes terjedelmében felülbírálta. Az eljárási szabályok betartásával kapcsolatban megállapította, hogy az elsőfokú katonai tanács nem a Be.301.§ (1) és (3) bekezdése alapján járt el, mivel a releváns okiratokat csupán ismertette, pedig az ügyész, a védő és a vádlottak egybehangzó indítványa nem állt rendelkezésre. Ez az eljárási szabálysértés azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem jelentett olyan, a Be.375.§ (1) bekezdésében írt eljárási szabálysértést, mely az ítélet hatályon kívül helyezéséhez vezetett volna.

Az elsőfokú katonai tanács egyebekben az eljárási szabályokat betartotta, a tárgyalásán a releváns bizonyítékokat számba vette és mérlegelési jogkörébe vonta. Foglalkozott a vádlottak érdemi védekezésével, a bizonyítás anyagává tette a nyomozás során tett vallomásokat. A rendelkezésére álló bizonyítékok mérlegelését követően, elvetve a vádlottak védekezését - mely szerint az I.r. vádlott valóban el akarta ajándékozni ingatlanát a II.r. vádlott részére és nem akarta a lakásgazdálkodással foglalkozó szervezetet megtéveszteni a munkáltatói hitel igénylésekor - terhelő tényállást állapított meg. A másodfokú bíróság álláspontja szerint e tényállás azonban a Be.351.§ (2) bekezdés b/ pontja alapján megalapozatlan, mivel az hiányosan került megállapításra. Szükséges továbbá a vádlottak személyi körülményeiben bekövetkezett változásokkal is kiegészíteni.

Az előzőekre figyelemmel az iratok tartalma alapján a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a Be.352.§ (1) bekezdés a/ pontja alapján azzal egészíti ki a tényállást, hogy: „A II.r. vádlott szolgálati viszonya 2006. június 1. napján szűnt meg nyugállományba helyezésére tekintettel. Az I.r. vádlott jelenleg az MH 54. Veszprém Légtérellenőrző Ezrednél teljesít szolgálatot.” Az ítélet 3. oldal 4. bekezdés utolsó mondatát azzal egészíti ki: „Az I.r. vádlott részére 4 millió Ft munkáltatói kölcsön

került kifizetésre, amelyből 75.000 Ft engedmény illette meg. A 75.000 Ft-ot az I.r. vádlottnak a szerződés értelmében nem kellett visszafizetni.”

Az előzőekben írt kiegészítésekkel az első fokú ítélet már mindenben mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében írt hiányosságoktól és azt a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa elfogadta felülbírálata alapjául.

A vádlottak felmentése érdekében bejelentett fellebbezések nem alaposak, az ügyész, illetve a vádlottak és védőjük által téves jogi minősítés miatt bejelentett fellebbezés azonban a következők szerint alapos.

Az elsőfokú katonai tanács az általa megállapított tényállás alapján okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére, azonban tévesen minősítette a cselekményüket a Btk.297./A.§-ába ütköző hitelezési csalás bűntettének. E bűncselekményt az követi el, aki gazdasági tevékenység gyakorlásához folyósítandó hitel nyújtásának, megszüntetésének vagy a hitel feltételek megváltozásának kedvező elbírálása érdekében valótlan tartalmú okiratot használ fel.

A katonai ügyész, illetve a vádlottak védője helyesen hivatkozott arra, hogy a tényállásban írt cselekmény nem alkalmas e bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megállapítására. Az I.r. vádlott nem gazdasági tevékenység gyakorlásához igényelte a hitelt, hanem lakásvásárlás céljából. Az I.r. vádlott gazdasági tevékenységet nem folytatott, tehát nem lehet alanya e gazdasági bűncselekménynek.

A Katonai Fellebbviteli Ügyészség fellebbezését, amely a csalás bűncselekményének megállapítását indítványozta a vádlottak terhére, az alábbiak szerint részben találta alaposnak a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa.

A Btk.318.§ (1) bekezdése szerint, aki jogtalan haszonszerzés végett mászt tévedésbe ejt vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz, csalást követ el. A Legfelsőbb Bíróság 3/2009. számú büntető jogegységi határozatában értelmezte a csalás bűntette kölcsön felvételével kapcsolatos minősítésének egyes kérdéseit. A jogegységi határozat 1. pontja szerint nem állapítható meg a csalás bűncselekményében a bűnössége annak a terheltnek, akinek a kölcsön felvételekor szándékában áll a kölcsön visszafizetése és ennek a reális lehetősége is adott, de a hitel megszerzése érdekében a piaci alapú kölcsön folyósításának feltételei tekintetében a hitelintézetet tévedésbe ejti és a pénzügyi intézmény e megtévesztése folytán folyósítja részére az igényelt kölcsönt. A 2. pont szerint a hitelintézet megtévesztésével megszerzett pénzkölcsön rendszeres törlesztése, illetve visszafizetése általában a visszafizetési szándék komolyságára és a károkozási szándék hiányára utal.

A jogegységi határozat rendelkezéseire is figyelemmel a másodfokú bíróság szükségesnek tartotta az első fokú ítélet tényállásának kiegészítését. Az iratok

között 2-a/8. nsz. alatt található a munkáltató és az I.r. vádlott között létrejött megállapodás kamatmentes munkáltatói kölcsön nyújtására. Ennek 2. pontja szerint a vádlottat az igényelt 4 millió Ft munkáltatói kölcsönből 75.000 Ft engedmény illeti meg. Ennek megfelelően az adós a részére nyújtott kölcsön összegéből 3.925.000 Ft-ot köteles a hitelező részére visszafizetni. A 75.000 Ft vissza nem térítendő támogatást a 2-a/11.nsz. alatt található igazolás szerint külön fizették ki az I.r. vádlott részére. A munkáltatói kölcsön tehát két részből állt, eltérő feltételek vonatkoztak e részekre, amit az is kifejezett, hogy külön-külön folyósították az I.r. vádlott részére.

Az előzőekre figyelemmel részben alapos tehát a katonai ügyész hivatkozása a 3/2009. BJH 2. pontjára, mely a nem piaci alapú, és vissza nem térítendő kölcsönök tekintetében megállapíthatónak tartja a csalást annak a terhére, aki a kedvezmény igénybe vétele érdekében megtévesztő magatartást tanúsít.

Az I.r. vádlott amikor a 75.000 Ft kölcsönt felvette azzal kikötéssel, hogy azt nem kell a honvédségnek visszafizetnie a kölcsön folyósításakor, a kölcsönt adó abban a téves feltevésben volt, hogy az I.r. vádlott megfelel a hitel folyósítása feltételeinek, elkövette a Btk.318.§ (1) bekezdésébe ütköző csalás vétségét. A honvédségnek ugyanis 75.000 Ft kára keletkezett, vagyonában ekkora értékcsökkenést eredményezett az I.r. vádlott cselekménye.

A másodfokú bíróság azonban nem értett egyet azzal, hogy az I.r. vádlott 4 millió Ft tekintetében valósította meg a csalás bűncselekményét. A másodfokú bíróság ezzel kapcsolatban egyetértett a védő által kifejtettekkel, mely szerint az I.r. vádlottnak szándékában állt a fennmaradó 3.925.000 Ft visszafizetése és erre képes is volt, amit bizonyít a pénzkölcsön rendszeres törlesztése.

A kár a sértett vagyonában bekövetkezett értékcsökkenés. Reálisan fennállt a lehetősége annak, hogy az I.r. vádlott ezt az összeget - teljesítve a kölcsön megállapodásban foglalt kötelezettségeit - visszafizesse a honvédségnek. Ezért nem vonható le olyan következtetés, hogy az I.r. vádlott szándéka további 3.925.000 Ft kár okozására irányult volna, szemben a 75.000 Ft vissza nem térítendő pénzkölcsönnel.

A munkáltató által nyújtott kölcsön nem piaci alapú, hanem kamatmentes volt. Ennek ellenére nem állapítható meg hogy emiatt kár, vagy vagyoni hátrány érte volna a Magyar Honvédséget, hiszen üzleti alapon, kamat ellenében, nem jogosult hitel nyújtására.

A 75.000 Ft tekintetében azonban az vádlott tettesként maradéktalanul megvalósította a Btk.318.§ (1), (2) bekezdésében írt csalás vétségének törvényi tényállási elemeit. A honvédséget megtévesztette, mivel nem álltak fenn a munkáltató kölcsön nyújtásának feltételei. Színtelt ajándékozási szerződést kötött, azt bemutatta a munkáltatójának, ezzel a hitel feltételei tekintetében őt tévedésbe

ejtette. Jogtalan haszonszerzési cézzattal valószította meg e cselekményt, mivel tudata átfogta, hogy a 75.000 Ft-ot nem kell visszafizetnie. Ennek az összegnek a kifizetésével 75.000 Ft kára keletkezett a honvédségnek, hiszen vagyona ennyivel ténylegesen csökkent. E bűncselekmény tehát akkor befejezetté vált, amikor az I.r. vádlott részére ezt az összeget a Bank kifizette.

A vádlott szándékosan segítséget nyújtott az I.r. vádlottnak a cselekmény elkövetésében, cselekményének minősítése a tettesi alapcselekményhez igazodik, ezért ő a Btk.318.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő csalás vétségét bűnsegédként valószította meg.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az I.r. vádlott a csalással halmazatban megvalósította a Btk.276.§-a szerinti magánokirat-hamisítás vétségét is. Az I. és a II.r. vádlott valóltan tartalmú ajándékozási szerződést kötöttek, azt I.r. vádlott munkáltatói kölcsön folyósítása érdekében ezt felhasználta. A valósz szerződéskötési akarat nélküli magánokirat felhasználása alkalmas a magánokirat-hamisítás vétségének megállapítására. E bírói gyakorlatot tükrözik a BH 2006/142., illetve a BH 2007/111. számon közzétett eseti döntések. Ezért e bűncselekmény törvényi tényállási elemeit tehát az I.r. vádlott maradéktalanul megvalósította, a II.r. vádlott pedig, aki ehhez szándékosan segítséget nyújtott, a közbizalom elleni bűncselekmény bűnsegédje.

Az előzőekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltőábla Katonai Tanácsa az első fokú ítéletet megváltoztatta, az I.r. vádlott cselekményét a Btk.318.§ (1), (2) bekezdésébe ütköző csalás vétségének és a Btk.276.§-ába ütköző magánokirat-hamisítás vétségének, a II.r. vádlott cselekményét pedig bűnsegédként elkövetett csalás vétségének és bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének minősítette.

Az elsőfokú katonai tanács lényegében helyesen tárta fel a bűnösségi körülményeket, és további nyomatékos enyhítőként jelentkezik mindkét vádlott tekintetében az időmúlás. Az enyhítő körülmények jelentős túlsúlyára, és arra figyelemmel, hogy I.r. vádlott megtérítette az általa bűncselekménnyel okozott kárt, a másodfokú bíróság nem tartotta szükségesnek büntetés kiszabását, álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által is alkalmazott próbára bocsátás alkalmas mindkét vádlott tekintetében a büntetési célok elérésére. Ezért az elsőfokú bíróság ítéletét, a jogkövetkezményeket illetően helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának ítélete a Be.372.§ (1), (2) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2010. november 10.

**Dr. Ruzsás Róbert hb. dandártábornok sk. a tanács elnöke, Dr. Török Zsolt hb. ezredes sk. előadó bíró, Dr. Mészáros László hb. ezredes sk. bíró**

A Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsának ítélete az I. és a II.r. vádlott tekintetében a rendelkező részben írt változtatással jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2010. november 10.

. Ruzsás Róbert hb. dandártábornok sk.  
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Tóth Mihályné  
tisztviselő